

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. ifj. Szilágyi János ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Mór Baranyi Árpád Ügyvédi Iroda, dr. Mór Baranyi Árpád által képviselt I. rendű, a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda, dr. Karczub Péter ügyvéd által képviselt II. rendű alperes ellen biztosítási szerződés teljesítése, kártérítés iránt indított perében - mely perbe az I.rendű alperes pernyertessége érdekében a dr. Szabó Tünde ügyvéd által képviselt beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2011. június 3. napján meghozott 26.G.40.489/2010/34. számú ítélete ellen a felperes részéről 35., 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I. és II. rendű alperesnek, valamint a beavatkozónak külön-külön 100.000-100.000 (százezer-százezer) forint + ÁFA másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében a 2009. április 24. napján bekövetkezett betöréses lopással keletkezett kárai megtérítésére kérte kötelezni az alpereseket egyetemlegesen, az II.rendű alperest biztosítási szerződés alapján, míg az I. rendű alperest a megbízási szerződés és a 2003. évi LX. tv. 42. § (1) bekezdésben írt kötelezettsége megszegése folytán kártérítés jogcímén. A kárát 15.000 000 forintban jelölte meg.

Az alperesek és a beavatkozó a kereset elutasítását kérték, vitatták a kereset jogalapját és összegszerűségét.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, fizessen meg az I.rendű alperesnek 625.000 forint, a II.rendű alperesnek 625.000 forint, az I.rendű alperesi beavatkozónak 550.000 forint perköltséget. Kötelezte a felperest 900.000 forint kereseti illetéknek az állam javára megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a II.rendű alperes és az I.rendű alperes mint alkusz között 2004. május 1. napjától együttműködési megállapodás jött létre. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tényként állapította meg, hogy a felperes és a II.rendű alperes között a mindkét fél által aláírt vagyonbiztosítási ajánlat alapján a Ptk. 536. § (1) bekezdése szerinti vagyonbiztosítási szerződés létrejött a Ptk. 537. § (1) bekezdés alapján a 213. § és 214. §-ra is figyelemmel 2009. április 24. napján. A Ptk. 567. § (1) bekezdés, a biztosítási szabályzat alapján a II.rendű alperes által kiállított fedezetigazolásra is tekintettel a kockázatviselés kezdőidőpontját 2009. április 24. napjában látta megállapíthatónak, azzal, hogy a Ptké. 4. § (2) bekezdés szerint a II.rendű alperes kockázatviselése 2009. április 24. napjának 00 óráján állt be. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a vagyonbiztosítási szerződés létrejött és az első díj megfizetésével kapcsolatos halasztás folytán hatályba is lépett, akként, hogy a biztosítás hatálya beállta és a II.rendű alperes kockázatviselés kezdete 2009. április 24. napja volt. A II.rendű alperes ellenkérelme alapján kiemelte, hogy a Ptk. 205. §-ához képest a Ptk. 540. §-a külön szabályozza a biztosítási szerződés létrejöttkori együttműködési kötelezettséget, e kötelezettség elmulasztása jogkövetkezményeivel együtt. Nem vitás körülményként rögzítette a Pp. 163. § (2) bekezdésre figyelemmel, hogy a 2009. április 24. napján 14 óra 15 perckor létrejött biztosítási szerződés vonatkozásában a felperes az e napon 00:30 és 06.00 óra közötti időszakban bekövetkezett biztosítási eseményt nem jelentette be a II.rendű alperesnek, a felperes a biztosítási ajánlat megküldésekor elhallgatta a biztosítani kívánt vagyontárgyakat ért, a II.rendű alperes kockázatviselésébe tartozó biztosítási esemény bekövetkeztét. Ezért a felperes nem adott lehetőséget, hogy a II.rendű alperes a kockázat elvállalása szempontjából lényeges körülményeket, a tényleges és valós kockázatot fel tudja mérni, ezáltal az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperes a Ptk. 540. § (1) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét sértette meg. Az elsőfokú bíróság magától értetődő és elvárható biztosítotti felismerésnek, tudomásnak minősítette, hogy a biztosítási esemény bekövetkezte a biztosító szerződéses nyilatkozatának megtételében, a kockázat elvállalása szempontjából lényeges körülmény, ezért megítélése szerint a Ptk. 540. § (1) bekezdés második mondata alkalmazhatósága fel sem merül. Ezért alkalmazta a Ptk. 540. § (3) bekezdését, amely alapján a felperes-biztosított közlési kötelezettsége elmulasztása miatt a II.rendű alperes biztosítási szerződésből fakadó teljesítési kötelezettsége nem állt be, a II.rendű alperes kockázatviselési kötelezettsége nem következett be. A Ptk. 545. §(1) bekezdés alapítottnak tartotta a II.rendű alperes védekezését, mely szerint a felperes és a II.rendű alperes között létrejött biztosítási szerződés lopáskárra vonatkozó

vagyonbiztosítási része nem vált hatályossá. Mindezekből következően a biztosítási szerződés alapján helytállási, szolgáltatási, kockázatviselési kötelezettség hiányában a II.rendű alperessel szembeni keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes és az I.rendű alperes között 2009. április 22. napján megbízási szerződés jött létre a felperes biztosítási ügyeinek teljes körű intézésére. A rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével az elsőfokú bíróság nem látta megállapíthatónak, hogy az I.rendű alperes megbízottként a Ptk. 474. § (1)(2) bekezdését és a 2003. évi LX. tv. (Bit.) rendelkezéseit megszegve a Bit. 42. § (1) bekezdés szerint járt el a felperes biztosítási ajánlatának továbbításakor. Nem látta megállapíthatónak, bizonyítottnak az I.rendű alperes, mint független biztosításközvetítő, alkusz szerződésszegését, független biztosításközvetítői műhiba fennállását sem téves tanácsadás, sem szabálytalan díjkezelés, sem késedelmes eljárás, nyilatkozatok késedelmes továbbítása tekintetében. Kiemelte, hogy az I.rendű alperes kárfelelőssége körében a biztosítási szerződés létrejöttével kapcsolatos feladatok gondos és szakszerű ellátása volt vizsgálандó, a biztosítási kötvény és az első díj befizetésére szolgáló bizonylat megküldése, kezelése nem, mert nem a biztosítási díjfizetés elmaradása vezetett II.rendű alperes teljesítési kötelezettsége kizártságához. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az I.rendű alperes a felperes biztosítási igénye megismerését követően a 2009. április 22. napi biztosítási ajánlatkérése II.rendű alpereshez továbbításával kellő körültekintéssel járt el, eljárása megfelelt a Bit-ben és Ptk-ban szabályozott, megbízottat terhelő gondos, a megbízó érdekeit szem előtt tartó, azt időben érvényesítő eljárás követelményeinek. Ezért a Pp. 141. § (6) bekezdésére is figyelemmel a felperesnek az I.rendű alperessel szembeni keresetét elutasította megjegyezve, hogy a Ptk. 344. §, 227. § szerint egyetemleges marasztalás fel sem merülhetett. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (4) bekezdés alapján mellőzte a további bizonyítást részben elkészttség, részben a Pp. 193. §-ra figyelemmel szükségtelenség miatt. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján határozott, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2)(6) bekezdés alapján elszámolva az ügyvédi díjat.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, a kereset jogalapjának megállapítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatását, keresetének helyt adással az alperesek kártérítés fizetésre kötelezését kérte. A fellebbezése a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatására is irányult, mert az eltúlzott, figyelemmel arra, hogy az ítélet a jogalap vonatkozásában született. Az elsőfokú ítéletnek a biztosítási szerződés létrejöttére, hatályba lépésére, kockázatviselés kezdetére tett ténymegállapítását elfogadta. Álláspontja szerint a díjfizetési halasztás alapján és arra figyelemmel, hogy a II.rendű alperes nem állított ki valós adatokat tartalmazó számlát és kötvényt, a díjfizetési kötelezettsége nem állt be, késedelembe nem esett; miután a biztosítási szerződés hatályban volt, így a II.rendű alperes szolgáltatás teljesítésére volt köteles. Előadása szerint a biztosítási szerződéskötésre irányuló szándékot április 20. napján jelezte, mellyel összefüggésben a biztosítótól kapott vagyonbiztosítási ajánlatot április 23. napján kapta kézhez, így álláspontja szerint nem tudhatott április 23. napján a következő

napi betörésről, ezáltal a Ptk. 540. § (1) bekezdésben foglaltaknak nem tudott eleget tenni, mert az ajánlatok elküldésekor, azok aláírásakor még nem lehetett tudomása a biztosítási esemény bekövetkezéséről. A bejelentési kötelezettsége kapcsán előadta, hogy a betörés ténye azonnal bejelentésre került a rendőrségen, majd a biztosító részére. Utalt a tanúvallomásra és arra, hogy a Ptk. 540. § (2) bekezdése lehetővé teszi a felek megállapodását abban, hogy lényeges körülmények változását egy megadott határidőn belül kell bejelenteni a biztosító felé, amely káresemény bejelentést a vagyonbiztosítási szabályzat 11.1. pontja szerint megtett. Érthetetlennek tartotta, hogy miként lehetne közömbös a biztosított részére egy olyan kötvény kiállítása, amin nyilvánvalóan hibásan kerül feltüntetésre az egyik leglényegesebb elem, a kockázatviselés kezdete és hibásan került feltüntetésre a díjfizetés gyakorisága, továbbá a cím is. Megítélése szerint azzal, hogy a hibásan kiállított kötvény alapján befizeti az első díjat, elfogadta volna az abban foglaltakat, ezért a biztosítási esemény bejelentésének kötelezettsége a fedezetigazolás megérkezését követően terhelte. Jogi álláspontja szerint a szabályzatnak megfelelően az abban foglalt határidőben eleget tett bejelentési kötelezettségének.

Az I.rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta annak helyes jogi indokaira figyelemmel. Kiemelte, hogy a terhére nem állapítható meg olyan szerződésszegés, amellyel összefüggésben a felperes vele szemben kárigény érvényesítésére lenne jogosult. Utalt arra, hogy amennyiben a felperes és a II.rendű alperes közötti jogviszonyban megállapítható, hogy a szerződés csak a díjfizetés után lépett hatályba, úgy a Ptk. 539. § rendelkezéseire figyelemmel szintén nem állapítható meg az I.rendű alperes terhére olyan megbízási szerződésből fakadó kötelezettségszegés, amely alapján a felperes vele szemben kárigényt érvényesíthetne.

A II.rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte megalapozottsága folytán. Kiemelte, hogy a Ptk. 539. § (1) bekezdésétől a felperes javára eltérés kezdeményezése és teljesítése a betörést követően történt, azaz a szerződésmódosításra úgy került sor, hogy abban a felperes rosszhiszemű volt, továbbá a fedezetigazolás kérésének indokát sem adta a felperes. Utalt arra is, hogy a biztosítási díjat a felperes egyáltalán nem fizette meg.

Az I.rendű alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult. Fenntartotta álláspontját, hogy az I.rendű alperest szakmai mulasztás nem terheli, szakmai mulasztásban megnyilvánuló szerződésszegése nem bizonyított és a felperes az I.rendű alperessel szembeni kártérítési igényét jogszabályhelyre hivatkozással nem jelölte meg, összecszerű kérelmét sem határozta meg. Kiemelten hivatkozott a II.rendű alperes vagyonbiztosítási szabályzata 3.1.1. pontjára, a Ptké. 69. §-ára, valamint arra, hogy a Ptk. 536. § (1) bekezdés értelmében biztosítási esemény csak jövőbeni esemény lehet, ezért az I.rendű alperes eljárási felelőssége a közvetítés előtt bekövetkezett kárral összefüggésben nem értelmezhető.

A fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos.

A Ptk. 536. § (1) bekezdés értelmében biztosítási szerződés alapján a biztosító meghatározott jövőbeni esemény (biztosítási esemény) bekövetkeztétől függően bizonyos összegnek megfizetésére vagy más szolgáltatás teljesítésére, a biztosított, illetőleg a másik szerződő fél pedig díj fizetésére kötelezi magát.

Biztosítási szerződés törvényi feltétele, hogy a biztosítási esemény jövőben bekövetkező esemény kell legyen. A biztosító a biztosítási szerződéssel jövőbeni bizonytalan eseményre vállal szolgáltatási kötelezettséget. A múltban bekövetkezett eseményre biztosítási szerződés nem köthető.

A Ptk. 537. § (1) bekezdés szerint a biztosítási szerződés a felek írásbeli megállapodásával jön létre. Ennek alapján a Ptk. 537. § (2) bekezdés és 538. § (1) bekezdés rendelkezéseire is figyelemmel a biztosítási szerződés megkötésére az ajánlatot a biztosítóval szerződő fél teszi meg, ő az ajánlattevő akkor is, ha a szerződés megkötését a biztosító, illetve ügynöke ajánlja fel.

A Bit. 45. § a) pontja és 46. §-a alapján az I.rendű alperes, mint alkusz a fentiek szerinti biztosítási szerződés létrejöttében a felperes megbízottjának minősül.

Az I.rendű alperesre vonatkozóan csatolt alkuszi ügyrend I. értelmében is az I.rendű alperes kérhetett a II.rendű alperesi biztosítótól díjajánlatot, amely azonban nem minősül biztosítási ajánlatnak, csupán ajánlattételi felhívásnak és az ezzel megegyező tartalmú ajánlat megtétele nem eredményezi automatikusan a biztosítási szerződés létrejöttét, a biztosító kockázatviselését. Ahhoz szükséges továbbá vagy a biztosító 15 napon belüli kifejezett elfogadó nyilatkozata, amellyel egy tekintet alá esik a kötvény kiállítása is, vagy a biztosító 15 napos hallgatása.

A felperes által aláírt vagyonbiztosítási ajánlat 2009. április 23. napján kelt. A Ptké. 69. § (1) bekezdésben foglaltak alapján a felperes biztosítási ajánlata a II.rendű alperesi biztosítóval szemben az ajánlatnak a II.rendű alperesi biztosító szervezeti egységéhez történő érkezéssel hatályosult. A rendelkezésre álló iratok szerint a felperes 2009. október 23. keltű biztosítási ajánlata 2009. április 24. napján érkezett a II.rendű alperesi biztosítóhoz, így a biztosítási ajánlatra e tudomásszerzési időponttól kezdődően nyílt meg a II.rendű alperes lehetősége, hogy azt elfogadja akár a Ptk. 538. § (1) bekezdésben foglaltak szerint.

A 2009. április 24. napján a II.rendű alpereshez érkezett vagyonbiztosítási ajánlaton a kockázatviselés kezdeteként konkrét időpont nem került megjelölésre, ugyanakkor a szöveg tartalmazza: „...vagy a jelen biztosítási ajánlat Biztosítóhoz történő beérkezését követő nap 00.00 órája, a későbbi dátum.” A biztosítási ajánlat ezen megszövegezését a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezve megállapítható, hogy a felek a két vagylagos időpont közül a későbbit tekintették irányadónak a kockázatviselés kezdő időpontja tekintetében. A jelen esetben a biztosítóhoz beérkezett ajánlaton kezdőidőpont dátumszerűen nem került meghatározásra, de a felperes példányán meghatározott naptári időponthoz képest is a második fordulat szerinti, a biztosítási ajánlat biztosítóhoz történő beérkezését követő nap „a későbbi dátum”. Emiatt a II.rendű alperes kockázatviselésének kezdete 2009. április 25. napja.

A kockázatviselés kezdőidőpontja a biztosítási szerződés lényeges eleme. A II.rendű alperes által kiállított kötvény e lényeges ponton eltért a biztosítási

ajánlattól, ezért a Ptk. 538. § (1) bekezdés következtében a biztosítási ajánlat tartalma volt irányadó a jogviszony megítélésénél.

A biztosítási ajánlat fentiek szerinti II.rendű alpereshez érkezését és a kockázatviselés kezdőidőpontját megelőzően 2009. április 24. napján bekövetkezett a káresemény. Miután a biztosítási esemény jövőbeni esemény lehet, a biztosítási ajánlattételt és a kockázatviselés kezdőidőpontját megelőzően bekövetkezett káresemény nem minősül biztosítási eseménynek. Ezért a II.rendű alperes szolgáltatási kötelezettsége sem állhatott be.

A II.rendű alperes által kiállított fedezetigazolás - mint egyoldalú nyilatkozat - nem volt alkalmas a kockázatviselés kezdő időpontja tekintetében sem a szerződés módosítására [Ptk. 240. § (1) bekezdés]. Ha ennek a felperes kérelmére történt kiállítását a szerződés módosításának is lehetne tekinteni, úgy a módosított szerződés a Ptk. 536. § (1) bekezdésébe ütközne, mivel e rendelkezés a biztosítás fogalmi ismérével a jövőbeni bizonytalan eseményre vonatkozó szolgáltatási kötelezettség vállalással lenne ellentétes egy már bekövetkezett eseményre felvállalt kötelezettség. Ezért az ilyen tartalmú módosított szerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdés értelmében érvénytelen lenne, s joghatás kiváltására nem lenne alkalmas.

A kifejtettek következtében a díjfizetési kötelezettségnek, a szerződés későbbi megszüntetésének, valamint a Ptk. 540. § vizsgálatának a jogvita elbírálásában ügyszintű jelentősége nem volt, ezért a másodfokú bíróság az indokolásból az ezzel kapcsolatos okfejtést mint szükségtelent mellőzte és a fenti eltérő indokolás mellett a felperes II.rendű alperessel szemben elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyta.

Az I.rendű alperessel szembeni ítélet indokait a fellebbezés érdemben nem támadta. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló iratok és releváns tények alapján megalapozott jogkövetkeztetést vont le és így érdemben helytállóan utasította el az I.rendű alperessel szembeni keresetet. E vonatkozásban az elsőfokú ítélet indokai alapján helytálló, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 254. § (3) bekezdés felhívásával csak utal az elsőfokú ítéletre.

A perköltség tekintetében a pertárgy értékhez képest kifejtett ügyvédi tevékenységre is figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított összegszerűség leszállítására a másodfokú bíróság nem látott kellő alapot.

A Fővárosi Ítéltábla a fentiek értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

A másodfokú perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint határozott, melyben az alpereseket képviselő ügyvédek díját számolta el a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés 4/A. § (1) bekezdés alapján a fellebbezési eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenység alapulvételével.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés szerint rendelkezett.

Budapest, 2011. november 15.

. Németh László sk.

a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.
sk.

Dr. Molnár Ágnes

előadó bíró

bíró

A kiadmány hiteléül:

Réczi Imréné
bírószági ügyintéző